

Ο Ν Ο Υ Μ Α Σ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ - ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ -
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐν τῇ λαῷ ἀνῳίχεται ἡ
δελὴ πὸς δὲ φοβᾶται τὴν
ἀλήθειαν—ΨΥΧΑΡΗΣ.

Κάθε γλώσσα ἔχει τοὺς φυ-
σικούς της κανόνες.
ΒΗΛΑΡΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ Η'.

ΑΘΗΝΑ, ΚΕΡΙΑΚΗ 7 ΤΟΥ ΜΑΡΤΗ 1910

ΓΡΑΦΕΙΑ: ΔΡΟΜΟΣ ΖΗΝΩΝΑ ΑΡΙΘ. 2

ΑΡΙΘΜΟΣ 382

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ. Στους «Καιρούς», «Ἐμπρός», «Νέο Ἄστυ», «Σκρίπ», «Ἐμπρός».
- ΑΣΤΡΟΥΛΑ. Φύλλα ἀπὸ ἡμερολόγιου κόρης.
- ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ. Ὕμνος.
- ΓΡΑΜΜΑΤΑ σὺν κ. Πάλλη.
- ΚΑΒΑΡΕΤΗ ΔΙΠΛΑ. Φθινόπωρο.
- ΑΡΓΥΡΗΣ ΕΦΤΑΔΙΩΤΗΣ. Φυλλάδες τοῦ Γεροδύμου (συνέχεια).
- ΙΕΙΟΝΑΣ. Μερικὲς σκεψοῦλες (Στὸ περιθώριο τοῦ «Ἡμερολόγιου κόρης»).
- ΡΗΓΑΣ ΠΑΛΑΤΗΣ. Στὴ «Φοιτητικὴ Συντροφία».
- ΜΙΧ. Γ. ΠΕΤΡΙΔΗΣ. Τὸ παιδί καὶ τὸ σχολεῖο.
- Θ. ΣΥΝΑΔΙΝΟΣ. Νόστιμες κουβέντες.
- Κ. ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΣ. Μιά ἀπόκριση (συνέχεια).
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

ΣΤΟΥΣ «ΚΑΙΡΟΥΣ», «ΕΜΠΡΟΣ», «ΝΕΟ ΑΣΤΥ», «ΣΚΡΙΠ», «ΠΑΤΡΙΣ»

Τί μαθαίνω ; Ποῦ οἱ τόσοι σας οἰστροί ;
ποῦ τὰ δγκάσματα ;
Θὰ σᾶς βάλλουν σφιχτό, λέει, καπίστροι
στῶν δοντιῶν τὰ χάσματα.

Κι' ἔτσι ἐνῶ πιλαλάτε μπουλοῦκι
ξέστρωτοι οὔλοι σας,
λέν θὰ πέφτει βροχὴ τὸ ματσούκι
σὸ γυμνὸ καπούλι σας.

ΛΕΚΑΣ ΑΡΒΑΝΙΤΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΣΤΟΝ Κ. ΠΑΛΛΗ

Ὁ κ. Ἀλέξ. Πάλλης ἔλαβε καὶ τὸ ἀκόλουθο γράμμα ἀπὸ Ἑλλ. Σύλλογο τῆς Μακεδονίας :

Ἄριθ. 215

Ἀξιότιμε κ. Πάλλη,

Διὰ τῆς παρουσίας μας ταύτης θερμῶς Σᾶς παρακαλοῦμεν ἕπως εὐαρεστούμενος μᾶς πέμψητε δλίγα βιβλία τῶν ἔργων Σᾶς, δυνάμει τῶν ὁποίων ἡμεῖς οἱ δυστυχεῖς νέοι οἱ εὐρισκόμενοι εἰς τὸ ἀπώτερον μέρος τῆς Μακεδονίας καὶ οἱ ὅποιοι διαφοροτρόπως πιεζόμεθα ἐκ μέρους τῶν πολλαπλῶν στοιχείων ὑφ' ὧν περιστοιχιζόμεθα, θέλομεν διδαχθῆ παρὰ τῶν διδασκάλων ἡμῶν πάντων τῶν ἔργων ὑμῶν

μετὰ πάσης ζέσεως καὶ δι' αὐτῶν θέλει ἀναζωπυρωθῆ ἡμῶν τὸ πατριωτικὸν αἶσθημα.

Ἐδελπιστοῦντες ὅτι ἡ παράκλησίς μας αὕτη θέλει εὐμενῶς παρ' ὑμῶν εἰσακουσθῆ Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἐκ τῶν προτέρων.

Ἐπὶ τούτοις ἄπαν τὸ διδασκαλικὸν προσωπικὸν διατελεῖ μετὰ βαθυτάτου σεβασμοῦ.

Ὅπως ὑμέτεροι

(Σφραγίδα καὶ ὑπογραφές)

Ἐπίσης καὶ ἀπὸ δασκάλους δῆμου Μακεδονικοῦ :

Ἀξιότιμε Κύριε,

Σήμερον εἰς τὸ γραφεῖον τῆς Μητροπόλεως ποῦ εὐρέθημεν ἐμάθαμεν διὰ τὰ ἔργα σας καὶ δι' αὐτὸ σᾶς παρακαλοῦμεν, ἐπειδὴ εἴμεθα πτωχοὶ διδάσκαλοι, νὰ μᾶς στείλῃς δωρεὰν μερικὰ βιβλία, Ἰλιάδα, Ταμπουράς καὶ Κόπανος καὶ ἕτι ἄλλο θὰ ἔχητε τὴν καλοσύνην, καὶ διὰ νὰ μοιράσωμεν εἰς τοὺς μαθητάς.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν παρὰ πολὺ ἀπὸ τώρα.

Ἐν τῇ 27ῃ Αὐγούστου 1909.

Οἱ διδάσκαλοι

(Ἀκολουθοῦν 6 ὑπογραφές)

Καὶ τὸ ἀκόλουθο γράμμα ἀπὸ δασκάλους ἄλλου δῆμου :

Ἐξοχε Πατριώτα,

Τὰ βιβλία σας ἀνοῖξαν τὰ μάτια τοῦ Μακεδονικοῦ λαοῦ, ὁ ὅποιος κρατιῶνταν εἰς τὸ σκότος ἀπὸ τοὺς Θερμοπαρακαλοῦμεν νὰ στείλητε διὰ τὰ πτωχὰ παιδιὰ τοῦ σχολεῖοῦ μας καὶ τοὺς κατεστραμένους κατοίκους. Πρὸς τούτοις καὶ μερικὸς χάρτας γιὰ τὸ σχολεῖο μας.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν ἀπὸ τώρα.

Ἐν τῇ 5 Νοεμβρίου 1909.

Οἱ ἔφοροι

(Ἀκολουθοῦν 2 ὑπογραφές).

ΥΜΝΟΣ

Οὐρανοί, βουνά, ποτάμια, ἀνέμοι, λίμνες
ἅλα χωρᾶνε μέσα στὴν ψυχὴ μου.
Μ π ἄ ρ ο ν (Τσαϊλὸν Ἄρολδ Γ'—96)

Κορφή στῆς ζήσης τὸ βουνὸ τ' ἀδάμαστα εἶναι νιάτα.
Μὲ φτέρωσαν μιὰ χαραυγὴ σὸ βράχο τῆς Πεντέλης
κ' εἶχε βαρὶ τὸ σῆθαμπο σ' ἀσπρογαλάζα ἀστῆθη.
Φύσα κατάγιο τῆς νυχτιᾶς ποῦ κυματᾶς τὰ πεῦκα,
ποῦ τὰ κλαριά ἀγουροξυπνᾶς μὲ βιά. τινάζοντάς τα,
ποῦ κλέβεις τ' ἀναστέναγμα τοῦ ἀμίλητου πλατάνου,

ποῦ γέρνει στὰ χαμόδεντρα καὶ ἀγοσοῦράς θλιμένα
καὶ πάντα σου ἀντιμάχεται τὴν κρῦα σιωπὴ τοῦ σκότου.
Φύσα κατάγιο τῆς νυχτιᾶς καὶ πλάνευε τὸ νοῦ μου
ποῦ τὸ κρασί δὲν τὸν νικᾷ καὶ ὁ πόθος δὲ μεθᾶ τον
μὰ ἡ μυροῦδιὰ τοῦ θυμαριοῦ τὸν κροῦει σὰν κεντρι-
στήρι
καὶ συνεπαίρνει του μὲ μιᾶς τὸ λογισμὸ καὶ τὸ εἶναι
καὶ ὅλο τὸν κόσμον γύραθε μὲ ἄλλα τηρᾶ τον μάτια.

*

Σὰ λαφιασμένα ἀγριόγριδα ποῦ νοιώθουν κυνηγῶν
περιγυρᾶ μου ἤσκιμοι μουντοὶ πὰ στῆς πλαγιᾶς πηδοῦνε.
Δένει μιὰ ἐλπίδα τ' ἄφρηκα καὶ μιὰ βουβὴ λαχτάρα
κ' ἐμένα δένει με θηλειὰ ἢ ματιὰ μὲ ἄλα τὰ πάντα.
Σώνει μου ὁ χτύπος τῆς καρδιᾶς σὰν ὄρα τοῦ θα-
νάτου,

ὁ νοῦς μου σβένεται, ἄστερας τὸν σκάει τὸ χαραμέρι.
Πέρα γελᾷ ἢ ἀνατολὴ πλατιὰ μέσ' σ' ἄσπρο φῶς τῆς
καὶ ἀπ' τὰ βουνὰ τῆς Ἐργριπὸς κεντρώνει ὁ μέγας ἥλιος.
Ξαφνιέται ὁ Σκότος ὁ βραχνᾶς ποῦ ἐπνιάζεται στὴ
χώρα,

κ' εἶναι ψηλὸς καὶ ἀσοῦσοῦμος τσοπάνης καὶ γενάτος
στριμένος καὶ κακόμουντρος καὶ μαῦρος σὰν ἀράνης —
καὶ βάνει τὰ τσαρούχια του καὶ παίρνει τὸ ραβδί του
καὶ βλαστημῶντας χάνεται μέσ' στὰ ριζὰ τοῦ Πάργη.
Ψηλώνει ὁ ἥλιος καὶ χουμάει τὸ φῶς περίσσο κάτω
στὰ χαμηλὰ τὰ ἰσώματα μὲ τὰ πολλὰ τ' ἀμπέλια
ποῦ τὰ πλουμίζον οἱ ἄσσοι καὶ μακρῶοι ἄσπρο-
δρόμοι.

Κι ἀπὸ τ' ἀγέρι, ἀπὸ τὸ φῶς, ἀπ' τὸ κλαρί, ἀπ' τὸ
χῶμα
παντοῦ ἕνα θρόισμα ἀπλώνεται καὶ μιὰ φωνὴ ἀνα-
δίνει.

Τὸ μίλημα, τὸ γήτεμα, τὸ λάγγεμα, τὸ βύθος
τὸ ξέρω τάχα νὰ τὸ πῶ μὲ τῆς λαλιᾶς τὰ λόγια ;

*

Αἰάβηκε, κάμπει, ἢ σάρκα σου φλόγα στὴν αἰσθησή
μου
καὶ ἀπάνου σου ἔστησε γιορτὴ τὸ φέγγος τῆς ματιᾶς
μου.

Αὐγάει καὶ οσιέται τὸ κορμί, λεβεντονίδς τὸ δέντρο
κ' ἔχει ψυχὴ καὶ χαίρεται κ' ἔχει ματιὰ καὶ βλέπει.
Τὸ πράσινο εἶν' πολύχρωμο ἀπ' τὴν ἐλιά ὡς τὴ γλόη
— στὴ λεύκα ἀπάνου ἀσπροφεγγο, σὸ κυναρίσσι
μαῦρο —

καὶ τᾶνθια χρυσοσκάλιστα μιὰ τέχνη κλεῖ ἢ ζωὴ τους,
γελοῦνε καὶ ὄνειρεύονται κάτω ἀπ' τὸν πλούσιον ἥλιο.
Μὰ ἡ μοῦρα τοῦ χαμοῦ ἢ πικρὴ στὰ πάντα πνέει σὰ
σκέψη
καὶ τρέμει τὸ παράπονο καὶ μέσ' σὸ γέλοιο ἀκόμα.
Κάπου τὰ καρπερὰ δεντρὰ γυμνὰ καὶ ἀσπίλιστά ναι

πέσανε τ' ἄνθια ἀπ' τὰ κλαριά σὰ μαραμμένα νάτα.
Μὰ κάτου σὸ δὲ χαμήλωμα τὴν πολιτεία ξανοίγω,
κ' εἶναι συρμένη ἀλάκαιρη στὰ δροσότητα νταμάρια
κι ἀργοβυζαίνει ἀχόρταστα σὰ λαγγεμένη λάμια
κι ἀξάνει σὰ μιά κορασιά στὴν ἀγουρηρ ἀγάπη.
Καὶ πέρα στὴν ἀποχωριά δπου τελειώνει ἡ ξέρα,
ἀσπρογαλιάζει ἡ θάλασσα καὶ τρέμει ἐντὸς πανάκι,
ἀργὰ πὼς τρέμει ἡ θύμηση γὰ φτάση σὲ λιμάνι.

*

Ἀρομαίει τὸ φῶς δλόχρυσο μέσ' στὸν πλιτὴν αἰθέρα
κι ὅλα τὰ πάντα δείχνονται γεραμμένα μὲ κονιύλι.
Ὁ τόπος λάμπει ξάστερος κι ἀνάερος γλυκοφέγγει
σὰ μῆς παιδούλας μέτωπο πὸ δὲν τὸ κρούει τὸ
πάθος.

Κ' ἐκεῖθε ὁ γέρος Ὑμητὸς τῆς χώρας κοβαλλάρης
ταιριάζει ἀπάνου του γοργὰ τῆς πασκάλιας τὸ χρώμα,
γλυκὸ τὸ χρώμα καὶ θερμὸ σὰν ἐρωτάρης πόθος,
τῆς πασκάλιας πὸν ἀνάντισε μεστή στὰ σὺρριζὰ του.
Κι ἂν τὰ ποτάμια εἶναι ξερὰ κ' ἡ δάφνη νεκρωμένη
κ' ἡ χλωρασιά εἶναι λιγοστή κ' ἡ ἄλικη πίτρα πλήθος,
μὰ πάντα ἡ γῆς ἀγέραςτη κι ἀπάρθενος ὁ αἰθέρας,
κι ἀνανογῶ σιμά μου ἐδῶ τὴν ἀγκαλιά τῆς ζήσης...
Εὐγενικό, βεργόλυγο, δετό, ἀρμωσμένο, πλούσιο
χαῖρε κορμὶ τῆς Ἀιτικῆς πὸν μέσα σου λαγιάζει
ψυχὴ γαλήνια καὶ γλυκειά, ὁ κάμπος τῆς Ἀθήνας.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΦΥΛΛΑ

ΑΠΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΚΟΡΗΣ

Ὡ, πὼς ἤθελα, λεύτερη σὰν τὸ πουλί, νὰ πε-
τάω πάνου στὰ ὀλοπράσινα, στὰ δροσολουσμένα κλα-
ράκια καὶ νὰ τραγουδῶ ἕνα τραγούδι μοναχά, τῆς
λευτεριάς τὸ τραγούδι.

Τὸ βέλο μὸυ σφαλνάει σὰ μαύρη σκέπη τὰ μά-
τια, μὰ τὸ πετῶ τὸ βέλο σὰ μὲ παραστενοχωρέσει.
Τὸ βέλο τοῦ κόσμου ὅμως πὼς νὰν τὸ πετάξω μα-
κρὰ μου ; Πὼς νὰ ξεφύγω ἀπὸ τὸ στεγνὸ κλουβὶ σου,
κόσμε, πὼς νὰ διαβῶ στὰ λεύτερα λειθάδια τῆς ἀ-
γάπης ; Ὡ ἄγρια χειραφέτηση ἐσύ, ἔλα λύσε τὰ σκoi-
νιά, τὰ τρομερὰ σκoiνιά τῆς ἀμάθειας κι ἄσε καὶ μᾶς
νὰ φτερωθοῦμε σὰν τὰ πουλάκια μέσα στοὺς δρό-
μους, κι ἀλαφρότατα νὰ δεῖξουμε μιά καινούρια ἀ-
νοιξη, μιά ἀνοιξη πὸν τὴν ὄνειρεύομαστε πίσω ἀπὸ
τις κουρτίνες μας ! Ἄχ, κόσμε, κόσμε, πὸν μᾶς ἔχεις

μέσα σὲ σιδερένιο κλουβὶ κι ἀφίνεις νὰ περνοῦν ἀ-
γύριστα κάπια χρόνια καὶ νὰνεβοκατεβαίνουν οἱ καρ-
δοῦλες μας ἀπὸ τὴν ἀποθυμιά τῆς λευτεριάς !...

*

Τί θέλεις, γλυκόλαλό μου ἀηδονάκι, πάνου στὸ
παράθυρό μου ; Ἄχ, κ' ἐγὼ ἔχω λαλιά, μὰ δὲ μ'
ἀφίνου οἱ σκληροὶ μου φυλακότερες νὰ πετάξω ἀπὸ
παράθυρο σὲ παράθυρο καὶ νὰ τραγουδήσω τὸ τρα-
γούδι πὸν λαχταρῶ, τῆς λευτεριάς τὸ τραγούδι. Ἄχ,
γλυκὸ μου ἀηδονάκι, φεύγα, φεύγα γιατί σὲ ζου-
λεύω. Ἐχω κ' ἐγὼ λαλιά, ἔχω κ' ἐγὼ ἀετοῦ φτερὰ
μεγάλα, μὰ τὸ κλουβὶ, τὸ κλουβὶ δὲ μὸυ τάνοίγουν.
Δὲ μὸυ τάνοίγουν, ὠϊμένα, τὸ κλουβὶ. Κι ἂ μὸυ τᾶ-
νοίξουν τί ; Στέκει ὁ κόσμος στὴν πόρτα καὶ μὲ γυ-
ρίζει ξανά στὸ ἀπαίσιο κλουβὶ μου μέσα.

Θέλω νὰ μὲ κάμεις ἀηδόνι κ' ἐμένα, κ' ἐγὼ νὰ
γίνω ταιράκι σου ἀκριθὸ καὶ νὰ πετάμε ἀπὸ παλάτι
σὲ παλάτι κι ἀπὸ καλύβι σὲ καλύβι τὰ δύο μας νὰ
χτίσουμε μιά πράσινη φωλίτσα, νὰ ζήσουμε πάνου
στοῦ ἀπειροῦ τὰ φτερά.

Ἄ ! Ψέματα ! Δὲ θέλω ἐγὼ νὰ πάω στὸ ἀ-
πειρο. Θέλω νὰ ζήσω μοναχὰ μὲ σένα, ἀηδόνι μου
γλυκὸ, λεύτερό μου ἀηδονάκι. Ὡ, λόγια, λόγια μο-
ναχὰ καὶ τίποτ' ἄλλο. Μιά λευτεριά μονάχα λα-
χταρῶ, μὰ, ἄλοι μου, δὲν τὴν ἔχω.

*

Ὡραία δὲ γεννήθηκα ἐγὼ καὶ δὲν προσμένω νὰ
μὸυ ψάλουε τὴν ὀμορφιά μου. Μὰ κάτι ὠραῖο
κρύβω στῆς ψυχῆς μου τὰ κατὰβαθα. Κρύβω τὴ
λαχτάρα τῆς λευτεριάς, κρύβω τὴν ἄγρια τὴ λα-
χτάρα πὸν ἂν τὴν εἶχανε ὅλες, ὅλες οἱ σκληρωμέ-
νες ἀδερφοῦλες μου, θάμαστε τώρα λεύτερες καὶ θὰ
τραβούσαμε στοὺς ἀνοιχτοὺς δρόμους τῆς ζωῆς.

*

Ὁ χορὸς ἐμένα δὲ μὲ κεντρίζει καὶ τὸ λευκὸ
φῶμα τῆς νύφης δὲ μὸυ τραδαίει τὴν ὄρεξη. Ἐ-
μένα μ' ἀρέσει τὸ δάσο τὸ καταπράσινο, νὰ ζήσω κεῖ
μέσα ξέγνοιαστα—σὰν ἀηδονάκι καὶ σὰν τρελλὴ
τριγόνια.

ΑΣΤΡΟΓΛΑ

ΜΕΡΙΚΕΣ ΣΚΕΦΟΥΛΕΣ

(Στὸ περιθώριο τοῦ «Ἡμερολόγιου κόρης»)

Νὰ ποθεῖς ἀπὸ τὴ μιά μεριά τὴ λευτεριά κι
ἀπὸ τὴν ἄλλη νὰ λογαριάζεις τὸν κόσμο, σημαίνει
πὼς δὲν ποθεῖς τίποτα. Ὅποιος λέει πὼς ποθεῖ λευ-
τεριά, πάει νὰ πει πὼς ἐπαναστατεῖ. Μὰ σὰ λογα-
ριάζεις τὸν κόσμο (τὴν «κοινωνία» δηλ., τὰ συνθη-
ματικά ψέματα, τὶς λογῆς πρόληψεις) ἐναντίο ποια-
νοῦ ἐπαναστατεῖς ;

Μὲ τὸ νὰ λογαριάζεις τὸν κόσμο, ἀποδείχνεις
πὼς πρὶν πολεμήσεις τὸ λεγόμενο κόσμο, ἀνάγκη
νὰ πολεμήσεις πρῶτα πρῶτα τὸν ἑαυτὸ σου, νὰ τὸν
κάνεις λεύτερο.

*

Ἀγάπη, Λευτεριά, Χρέος, Θυσία καὶ μερικὰ
ἄλλα τέτια, δὲ λέγονται—ἐνεργοῦνται. Μὲ τὸ νὰ
λὲς πὼς ἀγαπᾶς, ἢ μὲ τὸ νὰν τὸ φαντάζεσαι, δὲν
κάνεις τίποτα. Πρέπει νᾶχεις τὰ κουράγιο καὶ νὰν
τὴν ἐνεργεῖς τὴν ἀγάπη. Τὸ ἴδιο καὶ μὲ τὴ Λευτε-
ριά, καὶ μὲ τὴ Θυσία, καὶ μὲ τὸ Χρέος, καὶ μὲ τὸ
κάθε τι ἄλλο μεγάλο κ' εὐγενικό πὸν θέλουμε νὰ
πιστεύουμε πὼς τὸ λαχταράει ἡ ψυχὴ μας.

*

Κ' ἔτσι τώρα μὸυρχονται στὸ νοῦ μου οἱ δημο-
τικιστᾶδες. Κόσμο ἔχουνε κι αὐτοὶ ἀντίκρυ τους, κό-
σμο πὸν τοὺς βρίζει προδότες, ἀγράμματους, βδε-
λυροὺς—καὶ κοινωνία ἔχουν ἀπέναντί τους πὸν τοὺς
κλείνει κατὰμουτρα τὶς σκεδρωμένες πόρτες τῆς. Μὰ
οὔτε τὰ λογαριάζουν αὐτά. Τὸ δρόμο τους τραβάνε
ἴσια, ἤρεμοι, ἀρχοντικοί, ἀκούραστοι, λιονταρόφυ-
χοι. Ἡ κοινωνία !... Μὰ ἴσια ἴσια, παιδί μου, τὴν
κοινωνία πάνε νὰλλάξουνε, ἀφοῦ δὲ κι ὁ ἀγῶνας
τοὺς γὰ τὸν ξεσκλαβωμὸ τῆς περιφρημῆς αὐτῆς κοι-
νωνίας γίνεται.

*

Ὅμορφα τὰ λὲς, ναί, πολὺ ὀμορφα καὶ πολὺ
γλυκά. Τὸ βέλο τὸ πετᾶς σὰ σὲ παραστενοχωρέσει.
Ζουλεύεις τὴν ἀηδονάκι πὸν ναί, λεύτερο. Θὲς νὰ ζήσεις
ξέγνοιαστα μέσα στὸ δάσο τὸ καταπράσινο. Ναί.
Ὅλ' αὐτὰ εἶναι ὀμορφα, πολὺ ὀμορφα. Τὰ διάβασα
χερόγραφα καὶ τὰ καταχάρηκα. Μὰ,—μὴν πικρα-
θεῖς—ὅσο κι ἂν τὰ διάβασα κι ἂν τὰ ξαναδιάβασα
δὲν μπόρεσα νὰ βγάλω τί εἶδος λευτεριά λαχταρεῖς
καὶ τί εἶδος ἀνοιξη (καινούρια δηλ. ζωὴ) ὄνειρεύε-
σαι πίσω ἀπὸ τὶς κουρτίνες σου.

ΜΙΑ ΑΠΟΚΡΙΣΗ*

Γιὰ νὰ δώσω μικρὸ δείγμα τῆς ποιήσεως τοῦ Πα-
λαμά, πὸν πηγάζει ἀπὸ τὸ μ' αὐτὸν τὸν τρόπο
νόημα τῆς τέχνης, θὰ ξεσηκώσω μερικὰ κομμάτια
τόσο ἀπ' τὰ πλατύστομα ὅσο κι ἀπὸ τὰ λιγύστιχα :

Η ΑΠΟΚΡΙΣΗ

Ἀμαδρουάδες, πάρτε με κι ἀκοῦστε με, Αἰγυπᾶνες,
Γάμου κρεββάτια στρώθηκαν, σπαράζει ἡ λαγκαδιά,
Νὰ τ' Ἀνθεστήρια ! κελαιδοῦν οἱ ἀδελφικοὶ παιᾶνες,
Πλέκονται λάγνα εἰδύλλια σὲ δάση ἀρκαδικά.
Ἡ μέθη ἡ διονύσια ξεσοπάει, λυσσοίει, καὶ λάμπει
Ὡς πὸν εἶν' ἡ πλάση, καὶ ἀπὸ πὸν ; δὲν ξέρω
ἂν εἶμ' ἐγὼ,
Ὁ μέγας Πᾶν ἐχώρεσε στὴν ἀγκαλιά μου, ὦ θάμψη !
Μὲ τῶν στοιχείων τὴν ἄγρια, τὴν ἄγρια ζήση ζῶ.
Τὸ δῶρο τῶν ὑπέρκαιων γαλήριων δραμάτων,
Ὡ Χρυσομίτρα, μὸυ ἔφεραν οἱ τρεῖς θεὲς κ' οἱ
ἐννιά*

Στὰ μέτωπα καὶ στὰ χροῖα κορμιά τῶν ἀγαμάτων
τὴν ἀφρογένεια χόρτασα τῶν ὄλων Ὅμορφα.
Ἀκούω τὰ ἠδόνια, ἀντιλαλοῦν τὰ ἠδόνια οἱ Σοφοκλήδες,
Αἰσχύλαιοι, Ὀκεάνειοι, ὦ γόοι προφητικοί !
Σὲ μιά ματιὰ ὀλοπράσινα ἀγνάντια μου Ἀτλαν-
τίδες

Γεννιοῦνται ἀπὸ τὴν ἄβυσσο καὶ χάνονται σ' αὐτὴ.
Θαλασσομάχοι Φοῖνικες μὲ φέρανε ἀπὸ πέρα,
Ὁ χαροκόπος εἶμ' ἐγὼ κι ὁ κοσμογυριστής
Τέχνες, μιλήματα, εἰδῶλα ξαφνίζουν τὸν ἄερα.
Νυφάδες, ἀγκολιάστε με, Σάτυροι, ἀκοῦστ' ἐσεῖς.
Καὶ Σάτυροι καὶ Κένταυροι, νυφάδες Ἀμαδρουάδες,
Κ' οἱ Ἑλλάδες οἱ χρυσόλαλες μὸυ εἶπαν μὲ μιά
φωνή,

Μέσ' ἀπὸ χῶρες καὶ βουνά, δάση, κορφές,
πεδιάδες,
«Γιὰ σὲ τὸ ἀθάνατο κρασί δὲν εἶναι, ὦ μεθυστή !»
Καὶ ἡ Ταναγραία ἡ λυγρὴ καὶ ἡ φοβερὴ Κασσιάντρα,
Μαινάδες κισσοστέφανες, Ὀλύμπιοι θεοί,
Ἄπ' τὴ σπηλιὰ τῆς Καλυψῶς ὡς τὴ σοφὴ
Ἀλεξάντρα,
Οἱ Ἑλλάδες οἱ μονοθέρεφτες μὸυ εἶπᾶν μὲ μιά
φωνή·
«Σόπα, χλωμὲ καλόγερε, λάλε καὶ χαῦνε, σόπα,

Στὸ μοναστήρι γύρισε καὶ κλείσει στὸ κελί !»
Καὶ τῶν Πινδάρων οἱ ἥρωες κ' οἱ θείανες τοῦ
Σκόπα

Γελοῦνε, καὶ τὸ γέλοιο τους βροντόραχτα ἀντηχεῖ.

ΣΚΕΨΗ

Ἄπ' ὅλα τὰ θεόμορφα τῶν ἀγαμάτων φέγγη
Κι ἀπ' ὅλους τοὺς χρυσοὺς ρυθμοὺς πὸν πλέκει ὁ
ποιητής,
Ποιὸς ξέρει ἂν πὸν ξεχωριστὰ καὶ ἂν πὸν μακριὰ
δὲ φέγγη
Μιά καλὴ πρᾶξη ἀγνωρίστη, μπάλασμο μῆς πληγῆς !
Τὸ Κεῖμα τὸ σκυλόκαρδο κ' ἡ ἀκάθαρτη Κακία
Τάχα γιὰ τὴν ἀλάθειαν κάποιον θεοῦ ἀκοή
Δὲν εἶναι μιά σοφώτατη τρικυμιστὴ ἁρμονία
Τῆς μελωδίας πὸν ψέλνει μας ἡ γαλήνῃ Ἀρετῇ ;
Τῆς Τέχνης λάμπουν οἱ νοοί, λάμπουν τὰ οὐράνια τόξα
Τοῦ Λόγου, λάμπουν τὰ ὄραμα τὰ θριαμβευτικά
Τάχα κ' ἀξίζουνε στὸ Πᾶν τὸ νόημα καὶ τὴ δόξα
Τοῦ ἀνθοῦ πὸν χαίρεται ἡ ἀγῆ καὶ κλαίει νεκρὸ
ἢ βραδιά ;
Ὑψώνεται ὁ βαθύσοφος, ὅλες τὶς θύρες κρούει
Τοῦ Ἀπειροῦ, καὶ ὅλες στέκειαι τὶς Σφίγγες καὶ
ρωτᾷ :

*) Ἡ ἀρχὴ στὸν ἀριθ. 380.